

nem tonu, a solidno in dokaj fino. V začetku spominja nekoliko na Schuberta (Der Lindenbaum); a to nič ne de. Pesem je lepa. „Pri studencu“ in „Planinec“ sta pa ne le preveč preprosta, kar še ni tak glasben greh, a preveč plitva in vsakdanja. Sicer pa mislim, da so g. Adamiča že drugi recenzentje dovolj podučili, in dosti odkrito povedali, kaj sodijo o zadnjih dveh samospevih. — Izvrstna samospeva sta Pavčičeva: „Pastarica“ in „Pred durmi“. To pa to. Vendar pristavljam, da je „Pastarica“ bolj originalno zamišljena kot „Pred durmi“. Obe pa sta v resnici krasni in se bosta sigurno mnogokje in mnogokrat izvajali. Flöglova pesmica „Jednom kad za tihih majskih noči“ je kratka in navadna, a korektna in primeroma še dosti ljubka skladba.

V. Parma: **Povodni mož.** Balada (France Prešeren). Za soli, zbor in orkester. V založbi Ig. pl. Kleinmayrja & Fed. Bamberga. Cena priredbe za klavir (s pristavljenim besedilom): 4 K. —

Delo sem ocenil v oceni koncerta „Glasbene Matice“ (glej današnje štv. „Dom in Sveta“) ter tukaj samo opozarjam na dotično oceno. Omenjam, da je Parma svojega „Povodnega moža“ poklonil slavnemu pevskeemu zboru „Glasbene Matice“, ki nam je v koncertu dne 10. maja pokazala dobre in slabe strani Parmove najnovejše kompozicije. Kot domače — povprečno — precej uspelo glasbeno delo večjega obsega, ki ga moramo biti le veseli, bodi Parmov „Povodni mož“ našim zborom in vsem prijateljem melodiozne glasbe toplo priporočen. *Stanko Premrl.*

† Ivan Grohar.

Nekrolog slovenskemu slikarju. — Napisal dr. Jos. Regali.

Groharjeva umetnost je zašla; roka, ki je stvarjala krajino za krajino, sliko za sliko, je otrpnila; umetnik-trpin je zapustil dolino solz. V noči dne 19. aprila t. l. ob 1/2 12. uri je umrl na jetiki v ljubljanski deželni bolnišnici Ivan Grohar in ž njim vred toliko in toliko idealov, načrtov, grenkih misli in trpkih spominov.

Svoje življenje in delovanje mi je Grohar l. 1908. opisal sam, ko sem ga naprosil za nekaj biografskih datov, da jih porabim za neki članek o slovenski umetnosti. Pisal mi je dobesedno iz Škofje Loke 30. januarja 1908. takole:

„Dragi!

Pisati ‚selbstbiografijo‘, je menda najbolj nehvaležno delo, zato bo pa tudi moja kolikor mogoče kratka. Rodil sem se v Sorici l. 1867. Sistematično sem z učenjem pričel l. 1892., ko sem vstopil v deželno akademijo v Gradcu, čeravno sem se že prej pečal s slikanjem, deloma kot samouk, deloma pod vodstvom takrat v Zagrebu bivajočega Italijana N. Milanesija. V Gradcu sem bil pri takratnem ravnatelju profesorju Heinrich Schwachu tri leta. Od tam sem šel v Monako, kjer sem bil pri Ažbetu in sem poleg tega kopiral v ‚Stari pinakoteki‘. To je vplivalo dolgo name, šele ko sem se zadnjič l. 1900. vrnil iz Monakovega v Ljubljano, jel sem se počasi otesati prejšnjih vplivov. Kaj je bilo vzrok? Mislim, da največ pokrajine, ker ravno s temi se je začel pri meni preobrat.

Razstavljati sem začel v Gradcu v ‚Kunstvereinu‘, potem se je vrstilo: Zürich, Ljubljana, Zagreb, Beograd¹, Sofija, Dunaj (dvakrat)², Berlin³, London⁴ in

¹ Grohar je bil l. 1904. o priliki I. jugoslovanske umetniške razstave v Belgradu odlikovan z redom sv. Save.

² Prva korporativna slovenska umetniška razstava (klub „Sava“) se je vršila v umetniškem salonu Miethkejevem l. 1904. Pozneje so razstavili nekateri Slovenci l. 1905. posamezno v „Secesiji“, in sicer na povabilo „Secesije“.

³ V Berlinu je Grohar razstavil l. 1905. pri Wertheimu kolekcijo svojih del ter se je pri tej priliki tudi osebno podal v Berlin.

⁴ Slovenci so razstavili l. 1906. na avstrijski razstavi. Jakopič, ki bi imel po nalogu vodstva razstave aranžirati

Trst¹. Kakšni so bili moji umetniški odnosi v domovini, itak veš: bil sem pri ustanovitvi in pogrebu ‚Umetniškega društva‘, kar itak nima nobenega pomena. Edino, kar bi bilo vredno, beležiti je, da sem jaz pravzaprav svoje kolege z neprestanim dreganjem prisilil, da smo jeli razstavljati v tujini. Da ni bilo mene na Dunaju takrat (1903), gotovo bi še dolgo ne prišlo do tega.

— — — — —
— — — — — Upam, da Ti bo to zadostovalo in tudi ne morem več statističnih podatkov dati, otrobe vezati pa me je sram.

Da si mi prisrčno pozdravljen od

Tvojega

Iv. Groharja.“

Tak curriculum vitae si je Grohar sam izdal. Kot enega izmed najznamenitejših momentov svojega življenja in gotovo kot največji umetniški uspeh, je smatral Grohar slovensko razstavo na Dunaju pri Miethkeju. V „Secesiji“ pa je razstavil prvič veliki pejzaž „Spomlad“ (sedaj last ljubljanske občine), kjer je prvič docela razvil moderno tehniko. To „Spomlad“ je izvršil na Brdu, kjer je bival pri notarju Rahnetu. Glede zaslug za to prvo slovensko razstavo v tujini, ki si jih lasti Grohar, omeniti pa mi je, da je v Ljubljani zbiral dela ter bil sploh aranžer Jakopič, dočim je Grohar na Dunaju osebno pri Miethkeju posredoval.

* * *

Krepak človek je bil Grohar, velik in postaven, dokler ga ni premagalo trpljenje in bolezen. Sin prirode je bil, čutil se je vedno „hribovca“. Naivnega optimizma njegovega ni tako kmalu klonila usoda,

slovenski oddelek, je prišel le do Kölna, kjer je zbolel ter se vrnil nato preko Pariza domov.

¹ Po I. tržaški razstavi l. 1907. se je udeleževal Grohar vseh razstav v Ljubljani ter je razstavil na vseh slovenskih razstavah v Jakopičevem paviljonu. L. 1908. se je oglasil za mednarodno razstavo v Benetkah, a je bilo že prepozno.